

Justisdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Oslo 11. september 2020

Høring – Endringer i vergemålsloven og vergemålsforskriften – om godtgjøring til verger mv.

FFO viser til ovennevnte høringsnotat, og støtter i all hovedsak endringene som foreslås. Vi vil imidlertid komme med enkelte bemerkninger.

FFO synes det veldig positivt at departementet jobber med å gjøre endringer i vergemålsloven og vergemålsforskriften. Dette er noe vi har påpekt i tidligere høringsuttalelser samt overfor CRPD-komiteen i forbindelse med høringen av Norge i mars 2019. Vi er i denne forbindelse veldig glade for at det foreslås å understreke at ordinære vergemål er frivillige ved å endre ordlyden «person under vergemål» til «personen det er vedtatt vergemål for». Dette harmoniserer bedre med det som kommer frem av FNs konvensjon for personer med funksjonsnedsettelse (CRPD) om at mennesker med funksjonsnedsettelse skal ha tilgang til den støtte de kan trenge for å kunne utøve sin rettslige handleevne. «Under vergemål» gir ikke indikasjon av at vergemålsordningen er en bistands- og støtteordning. Det er derfor viktig å få frem dette.

FFO stiller imidlertid spørsmål ved hvordan departementet i større grad skal påse at vergemålet faktisk er frivillig. Vi har sett flere eksempler på verger som overskrider sitt mandat og innfører begrensninger og tvang som vergehaver har motsatt seg. Vi savner at muligheten til beslutningsstøtte diskuteres, og vi skulle gjerne sett at departementet gikk nærmere inn på hvordan det kan skapes en holdningsendring hos vergene hvor vergehavers ønsker og behov i større grad blir ivarettatt.

FFO støtter forslaget om utarbeidelse av en veileder hvor verges oppgaver og mandat tydeliggjøres. I likhet med Autismeforeningen foreslår vi at det utarbeides et e-læringsprogram som gjøres obligatorisk for alle verger. Et slik e-læringsprogram bør inneholde verges plikter og mandat, gjeldende lover etc. Det bør også inneholde kurs om forskjellige funksjonsnedsettelse slik at vergen har minimum grunnleggende kompetanse om de utfordringer og behov vergehaver har.

Videre er det bra at departementet løfter frem problemet med at enkelte verger ikke har gjort nok for å bli kjent med vergehaver, og fremhever at det er viktig at vergen bruker tilstrekkelig med tid i starten av oppdraget for å kartlegge vergehaver sine ønsker og behov. FFO støtter i utgangspunktet at det skal gis 10 timer for å sikre at vergen får kjennskap om personen de skal være verge for, men er usikker på om dette

er nok for å kunne vite om hva vergehavers ønsker, vilje og preferanser er. Vi kan heller ikke se at det er sagt noe om hvordan vergemyndigheten skal sikre at timene faktisk blir brukt til å bli kjent med personen. Vi vil spesielt kommentere forslaget om at departementet mener det ikke er nødvendig å betale oppstartsgodtgjørelse mer enn én gang ved skifte av verge, ettersom den forrige vergen vil kunne videreformidle relevant informasjon til ny verge. Det å få informasjon innhentet, eller overlevert innebærer ikke å bli kjent med en person, og FFO mener i utgangspunktet at det også her burde kreves oppstartstimer.

Vi ser imidlertid de negative følgene ovennevnte kan få ved at den vergetrengende blir pålagt økte kostnader. FFO ser derfor med bekymring på forslaget om økning i honorar, da dette vil medføre stadig flere unødvendige utgifter for vergehaver. Honorar og oppstartsutgifter bør dekkes av staten eller fylkesmannens vergemålskontor, uansett hvem som er verge. En økning vil kunne medføre at pårørende vil kunne ta på seg vergeoppdrag som de ikke er i stand til å ivareta, for å spare sine barn for denne ekstra utgiften.

FFO mener avslutningsvis at det er nødvendig å se nærmere på muligheten til å begrense hvor mange vergeoppdrag en verge kan påta seg, og savner en diskusjon rundt dette i forslaget. FFO har tidligere stilt spørsmål ved hvordan verger med 50 til 100 vergeoppdrag har mulighet og kapasitet til å kartlegge vergehavernes reelle vilje. Det bør settes et tak i lovverket/forskriften for hvor mange personer man kan være verge for. Forslaget om oppstartsgodtgjørelse vil ikke nødvendigvis løse problematikken rundt at faste verger kan ha opptil 50 vergeoppdrag uten å ha truffet personene.

Med vennlig hilsen

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESORGANISASJON

Eva Buschmann
Styreleder

Lilly Ann Elvestad
generalsekretær